

KEELESEADUSE AASTAPÄEV

Muljeid kaheksandalt rakenduslingvistika kevadkonverentsilt

23.–24. aprillil 2009 toimus Eesti Keele Instituudis ja Tallinna Ülikoolis järjekordne rakenduslingvistika kevadkonverents „Keelepoliitika ja kultuurimuutused”, mis seekord oli pühendatud keeleseaduse aastapäevale. Esiialgu, konverentsi kavandades, sai silmas peetud 20 aasta tagust tähtsündmust, mil taastatud Eesti Vabariigis võeti keeleseadus vastu 1989. aasta jaanuaris pärast ägedat telgitagust võitlust. Urmas Sutrop (EKI) meenutas aga oma plenaarettekandes „Põhiseadus ja keel” kõigile, kuidas tegelikult andis Eesti esimese keeleseaduse riigivanem Konstantin Päts dekreedina välja 29. oktoobril 1934 ja see avaldati Riigi Teatajas nr 93, 744 (2. XI 1934). See tähendab, et 2009. aasta sügisel võime tähistada Eesti Vabariigi keeleseaduse 75. aastapäeva. Esineja käsitles põhjalikult keelt puudutavate paragrahvide järjepidevust ja arengut kõigis Eesti põhiseadustes, muuhulgas sõna *keel* lisamist põhiseaduse preambulis. Ilmar Tomuski (Keeleinspektsioon) plenaarettekande „20 aastat Eesti keelepoliitikat” selgitas 20 aastat tagasi vastu võetud keeleseaduse muutmise vajadust. Keeleseaduse ülem mõte on aidata riigil tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine – kuidas täpselt, see võib eri aegadel varieeruda. 20 aastat tagasi, iseseisva Eesti taastamise aegu keskendus keeleseadus ennekõike eesti keele eluõiguse tagamisele, seaduse rakendamiseks anti välja juhend, mille kohaselt pidi tööks vajalik eesti keele oskus omandatama 1993. aasta 1. veebruariks. Et riigikeele õppimine oli riik-

likult koordineerimata, siis kahjuks see ka ei edenenud. Vene õppekeelega kooli üleminek eestikeelsele õppele on üks võtmeküsimusi olnud juba 15 aastat, kusjuures alles viimastel aastatel saab sellest tõsisemalt rääkida. Uuemal ajal aga on rõhuasetus muutunud: uuendatava keeleseaduse tähelepanu keskmesse on nihkunud eestlaste endi keel: avaliku teabe keel, kirjakeele norm, eestlastest ametnike eesti keele oskus jpm.

Konverentsi peateemat käsitleti ettekanderohkes sektsioonis kahe päeva jooksul, peale selle rahvusvahelises õpikojas „Barcelona vs. Tallinn”. Soomeugri maailma keerulisest keelepoliitikast kõneles vastvalminud dokumentaalfilm „Suguvõsa” (režissöör Mart Taevere, käsikiri Mart Meri ja Mart Rannut), mis linastus konverentsi lõpus.

Tõnu Tender (HTM) rääkis teemal „Eesti keelepoliitikast seadusloome taustal”, analüüsis riigikogu kultuurikomisjoni istungite protokolle, stenoogramme, riigikogu ja erakondade avalikku teavet ning eestikeelset ajakirjandust. Peep Nemvalts (TLÜ) analüüsis eesti teaduskeele arendamise ideoloogiat ja tegelikkust. Ta tõi mõtlemapanevaid andmeid, kuidas teaduse nn rahvusvahelistumine on muutunud 2007. aasta andmetel tehakse ingliskeelset teadust 80% emakeeles, s.o valdavalt inglise emakeeles. See tähendab ühtaegu nii muude emakeeltega teadlaste ebavõrdset kohtlemist kui ka enamiku Euroopa teaduskeelte halba olukorda, mille ingliskeelsuse nõue on tekitanud. Ettekanne pakkus ka mitmesuguseid lahendusi. Luule Mizera,

Tiia Tulviste, Enel Lausa (TÜ) ettekande teemaks olid eestlaste ning Eestis ja Venemaal elavate venelaste auto- ja heterostereotüübid. Selgus, et venelasi peetakse eestlastest oluliselt aktiivsemateks, spontaansemateks ning avatumateks suhtlejateks, sellal kui eestlasi paistab iseloomustavat kinnisem ja ilmetum suhtlusstiil. Heinike Heinsoo (TÜ) võrdles eesti- ja soomekeelseid verbalseid silte, tuues vaimukaid praktilisi näiteid mõlemast keskkonnast ning liigitades neid nii eesmärgi kui ka kasutatud visuaalsete ja keelevahendite järgi. Peeter Pälli (EKI) ettekanne „ÕS-i normingud ja seadus” püüdis mõtestada teatavat vastuolu, et ühelt poolt peab Vabariigi Valitsuse 2006. aasta 7. septembri määruse nr 196 järgi kirjakeele norm „tagama ametliku keelekasutuse ühtluse ja selguse ning suunama avalikku keelekasutust”, teiselt poolt jagab aga eesti keelekorraldus pigem soovitusi kui direktiive. Loreta Vaicekauskienė (Vilnius) tutvustas Läti, Leedu ja Taani sotsiolingvistide ühisprojekti BALSOC, mis püüab poolavatud intervjuude kaudu uurida keelehoiakuid ja võimalusel muuta ülinormatiivset keelekorraldust (eriti Leedus ja Lätis). Püstitatud on küsimused, kas on olemas mingit selget suhet normatiivse ideoloogia ja keelekorralduse ning kõnelejate keelelise (eba)kindluse vahel; mis seos on keelelisel (eba)kindlusel isiku sotsiaalsete tunnustega (iga, sugu, haridus, amet ja keelekasutusoskuse aste); kas keelekasutaja suudab sõnastada „hea keeletarvituse” mõiste ja tuvastada selle näiteid; kas keelekorraldajatel ja keelekasutajatel on ühesugune arusaam keelelisest prestiižist. Anni Oja (TLÜ) ettekanne küsis: „Internetisuhtlus: kas rikub keele või kindlustab selle püsimise?” Autor tõi rohkesti näiteid internetisuhtluse positiivsete külgede kohta ning näis põhjusega usaldavat noorte stiilitunnet, järeldades uuritust, et info-rikkus ja vahetu võimalus mitut laadi teemadel kaasa rääkida pigem arendab

kui rikub žanri- ja keeletunnetust. Krista Kerge (TLÜ) ja Hille Pajupuu (EKI) stendiettekanne „Dialogi loomulikkuse mudel” tutvustas katset viia teise keele oskuse avalik mõõtmine tase-meeksamitel sellele alusele, mis on omane loomulikule kõneleajale ehk eestlasele.

Rahvusvahelises õpikojas „Barcelona vs. Tallinn”, mille korraldas Tallinna Ülikool koostöös Hispaania saatkonna ja Ramon Llulli Instituudiga (Kataloonia), osalesid Eesti ja Hispaania keelepoliitika asjatundjad. Sissejuhatavalt kõneles Mart Rannut (TLÜ), kes iseloomustas õpikoda kui võrdlevat seiret mitme keelekorraldusmõõtmega ja -valdkonna kaupa (vt ka Sirp 24. IV 2009). Vaatluse alla võeti keeleolukord ja -muutused suurlinnades: Tallinna mõõdeti Barcelona keelenähtuste kaudu. Albert Branchadell Gallo (Barcelona) arvas sobivat ka Eestis rakendada Kataloonia kahe ametliku keele mudelit. Seda seisukohta vastustas ägedalt endise ja uue keeleseaduse komisjoni liige Mart Nutt (Riigikogu), pidades kahe maa keelelist olukorda võrreldamatuks. Maade erinevat ajaloolist ja keelelist konteksti rõhutas oma ettekandes ka Mati Hint (TLÜ). Montserrat Cortès (Barcelona) analüüsis psühholoogilisest vaatenurgast väidet, et iga teise keele või mitme keele õppija puhul on igäihe oma keelel ehk esimesel keelel ülisuur mõju. Seda peaks teise keele õppekavades igal juhul arvesse võtma. Llorenç Comajoan (Vic) analüüsis oma kodulinna üliõpilaste suhtumist katalaani keelde. Ülle Rannut (TLÜ) keskendus Tallinna kooliõpilaste keelehoiakutele. Joan Pujolar (Katalaani Avatud Ülikool) käsitles mõtlemapanevalt keele ja üleilmastumise suhet tänapäeva keelte n-ö majandusliku väärtuse kaudu. Tööpajas tekkinud mõtted võeti kokku ümarlauas, mida juhtisid Josep Soler (Hispaania) ja Mart Nutt.

Konverentsi peateema kõrval käsitleti ka muid rakenduslingvistilisi teemasid.

Keelte omandamise ja õpetamise sektsioonis peetud Ingrid Kralli (TLÜ)

ettekannne „Erialase eesti keele õpetamise metoodilisest kontseptsioonist” tugines autori kogemusele Tallinna Ülikoolis erialase eesti keele õpetamisel vene gümnaasiumist tulnud üliõpilastele. Hedi Minlibajeva (TLÜ) tutvustas elava näitematerjali saatel, kuidas lasteaia-õpetaja saab ergutada last teist keelt rääkima. Parimaid tulemusi saavutatakse keelekümbuses, andes lastele kõikides seostes nii palju keelelist stiimulit kui võimalik. Liljana Skopinskaja (TLÜ) ettekannne käsitles kultuuridevahelise kommunikatiivse kompetentsi olulisust keelte õpetamisel, toetudes Euroopa Nõukogu seisukohtadele ning M. Byrami ja D. Lussier’ teoreetilisele raamistikule. Sirje Annik ja Diana Maisla (TÜ) käsitlesid üliõpilaste lõputööde keeleprobleeme, mis ilmnevad rakenduserialade muukeelsetel üliõpilastel teadusteksti kirjutamisel. Elvira Kүүn (TLÜ) tutvustas rahvusvahelise projekti „Multilingual Cities project” raames läbiviidud õpilaste kodukeele uuringut ja selle tulemusi. Eestis, Lätis ja Leedus püüti välja selgitada, mis keel on Baltimaade pealinnades ja segregatiivsetes piirkondades kasutusel kodus ja koolis, mis tasemel vallatakse neid keeli, millest sõltub suhtluskeeles valik kodus ja väljaspool perekonnaringi. Maire Kebbinau ja Kai Võlli (Integratsiooni Sihtasutus) tutvustasid keelekümbuse õppekirjanduse koostamise põhimõtteid ja valminud õppekirjandust. Keelekümbuses on olulisel kohal üldõpetuslik tööviis ja Johannes Käisi didaktilised põhimõtted.

Keele ja tõlke sektsioonis peeti neli ettekannet. Keeleteadlane Helena Metslang ja programmerija Erika Matsak (TLÜ) rääkisid sõnajärje arvutianalüüsi katsest, mille eesmärgiks on õppijakeele sõnajärje vealeidja loomine vahekeele korpuse põhjal. Katse käigus on TÜ kirjakeele korpuse ilukirjanduse allkorpuse põhjal koostatud eesti lihtlausete sagedasimate sõnajärjetüüpide esialgsed mustrid, millega teise keele lausete süntaksit võrrelda. Saadud

reeglite kattuvust hinnati spetsiaalselt loodud programmi abil, mis leidis suure tekstimassiivi põhjal saagise ja jäägi. Kavandatav vealeidja märgib veana ära laused, kus väljatöötatud mustrite ühesugused argumendid esinevad teises järjestuses. Annekatrin Kaivapalu (TLÜ) rääkis oma ettekandes „Eesti sõnajärjemallide psühholingvistilisest reaalsusest” eeltutvustatud vahekeele korpuse projekti alusuuringutest, mille eesmärk on korpuse keeletarkvara ja keeletehnoloogilise ressursi arendamise raames välja töötada sõnajärje vealeidja prototüüp. Arvi Tavasti (TLÜ) teema oli „Mis on tõlkimine ja kuidas tuvastada selle headust? Tõlkebüroode seisukohad”. Eristades keelekesket ja instrumentalistlikku tõlkekäsitlust, uuris ta küsitluse abil, kas tõlkebüroode võtmeisikud peavad õigeks sihtkeele elementidele vastete leidmist või väljendab tõlkija sihtkeeles oma suhtlus- taotlust samamoodi nagu autor lähtekeeles, parandades vajadusel ka autori vigu. Triin Lõbus ja Silvi Tenjes (TÜ) analüüsisid interaktiivse diskursuse teooria valguses ilukirjandusliku narratiivi ajakäsitlusi, kasutades võrdluseks hispaaniakeelset originaali ja eestikeelset tõlget (B. Pérez Galdóse „Osatu”, J. Cortázari „Mamma kirjad” ning G. García Márquezi „Armastusest ja teistest deemonitest”).

Sektsioonis „Võrdlev keeleuurimine, suuline keel” peeti neli ettekannet. Otseselt kontrastiivset uurimust esindas neist vaid Piret Piiraja (TÜ) ettekannne „Afiksaaladverbide ruumiline ja aspektilaadne kasutus eesti ja inglise fraasiverbides”. Uurimuse tulemusena selgus, et suure osa eesti ja inglise afiksaaladverbidest saab jagada kahte peamisse rühma: ühed väljendavad ruumiliselt pigem sihtpunkti ja teised pigem suunda. Jelena Kallase (EKI, TLÜ) ettekannne käsitles eesti keele kõige sagedamate liikumisverbide tähenduslikku liigitamist. Eesti liikumisverbide hulgas eristas ta kaks alarühma: liikumisviisi kodeerivad verbid, mis on suu-

natuse/suunamatuse kategooria suhtes neutraalsed, ning liikumissuunda kodeerivad verbid. Larissa Degeli (Narva Soldino Gümnaasium) ettekanne „Naiivne anatoomia ehk inimkeha sisemine ehitus ja funktsioneerimine eesti keele maailmapildis” käsitles seda, kuhu ja kuidas paigutab naiivne maailmapilt siseorganid. Viimasena kõneles Einar Kraut (Eesti Rahvusringhääling) teemal „Suulise keelevormi omapära ja staatus ning keelehoole ringhäälingus”.

Keeletehnoloogia ja keelevara sektisoonis tutvustas Neeme Kahusk (TÜ) semantika töörühma tulemusi eesti keele lihtlause automaatse semantilise analüüsi alal. FrameNeti (Ch. Fillmore'i jt) teoreetilistelt alustelt tõukuva meetodiga on analüüsitud esialgu liikumist väljendavaid lihtlauseid Huno Rätsepa lihtlause tüüpide seast ja ka sõnatähenähtuste ühestatud korpuselt. Kaili Müürisepp (TÜ) rääkis eesti murrete korpusel automaatse süntaktilise märgendamise eripärast võrreldes kirjaliku keele ja argise suulise keele korpusetega. Murdekorpuse kõnevoorud on pikemad ja monoloogilisemad kui suulise keele korpusel, kirjakeele analüüsiks mõeldud tarkvarale tuleb aga murdetekstide tarvis teha täiendusi nii sõnavara kui ka süntaksireeglite osas. Kairi Tamuri (EKI) ettekanne „Etteloetud emotsionaalse kõne pausid” käsitles pauside pikkust kui sünteeskõnes tajutavat emotsionaalsust mõjutavat akustilist parameetrit. TÜ suulise keele töörühma ettekande pidas Mare Koit, kes kõneles infotelefonist kogutud direktiivsetest aktipaaridest (soov ja sellele järgnev info andmine, ettepanek ja sellega nõustumine jmt) Tartu Ülikooli eesti keele dialoogikorpusel. Kadri Kerner (TÜ) kirjeldas probleeme, mis tekkisid eesti Wordneti automaatsel suurendamisel. Ettekanne tõestas, et sarnaste (sünonüümiaprintsiibist lähtuvate) leksikaalsete ressursside vastavus ei ole üksühene ja seetõttu tuleb ka ühest andmestikust teise andmestiku tuletamisse suhtuda ettevaatusega.

Heili Orava (TÜ) ettekanne „Adverbide semantika eesti Wordnetis” püüdis näidata, kuidas semantilise andmebaasi formaati võiksid sobitada semantilised seosed, mis hõlbustaks määrõnade defineerimist. Adverbide eripärana peaks teaurusesse sisestamisel olema võimalik leksikaal-semantiliste suhete abil määrata ka nende tähendusega seotud põhikategooria (aja-, ruumi-, hulga-, seisundikategooria vms).

Lapsekeele sektisiooni esimene esineja Birgit Kaasik (Tallinna Lastehaigla) tutvustas oma ettekandes kaheaastase enneaegselt sündinud lapse kõne arengu taseme hindamist kliinilises praktikas ja selleks kasutatavat Reynelli kõne arengu skaalat. Haiglaolukord, mis ei sarnane väikelapse igapäevase kõnekeskkonna ega suhtlussituatsiooniga, teeb testimise eriti keeruliseks, lisaks raskendavad kõne hindamist enneaegsete laste keskendumisraskused. Kadi Lukanenoki (TLÜ) teema oli „Kiire automaatse nimetamise oskus kui lugemisoskuse prognoosija ning selle erinevus eakohase kõnearenguga ja spetsiifilise kõne- ja keelepuudega lastel”. Lugemisoskus on üks põhioskusi, millele tugineb lapse areng kogu kooliaja vältel ja hiljem kogu elu, seetõttu on vaja lugemisraskust ja selle riski võimalikult vara märgata. Merit Hallapi ja Marika Padriku (TÜ) ühisettekanne tutvustas eestikeelset 5–6-aastaste laste kõnearengu hindamise testi, mis on valminud Eesti Logopeedide Ühingu ja Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös. Testi eesmärk on eristada alakõnega lapsed eakohase kõnearenguga lastest ning anda ülevaade lapse kõnearengu profiilist kõigi kõnevaldkondade kaupa eakaaslastega võrreldes. Astra Schultsi, Kai Kaljumäe ja Tiiu Tulviste (TÜ) ettekandest selgus, missugused on eesti lapse esimesed sõnad, kui suur on sõnavara ja millest see koosneb. Esimese sõna ütlevad eesti lapsed keskmiselt kümnekuuselt ja siis on sagedaimad sõnad *aitäh, nämm-nämm, ema, da-*

daa, ai-ai, anna, mömm-mömm, isa ja tita. Aastase lapse sõnavaras on kuni 11 sõna. Tüdrukute ja poiste sõnavaras on kõige suuremad erinevused 13 ja 14 kuu vanuselt, mil tüdrukutel on sõnu ligi kaks korda poistest rohkem. Klaus Laalo (Tampere Ülikool) tutvustas soome varases lapsekeeles esinevaid omadussõnu, milleks on *kuuma* 'kuum', *hyvä* 'hea' ja *paha* 'paha'. Helen Kõrgesaare (TLÜ) ettekanne tutvustas hoidjakeelele omaseid jooni. Hoidjakeel on keel, mida vanemad kasutavad lapsega rääkides, mugandades emakeelt lapse tasemega: laused on lühemad, sõnu korratakse erineva intonatsiooniga jne. Reili Argus (TLÜ) kõneles teemal „Eesti keele aspekti- ja ajakategooria omandamise eksperimentidest ja esmastest tulemustest”. Aspekti- ja ajakategooriaga seotut on nii esimese keele omandamisel kui ka alakõne puhul peetud

üheks keelesüsteemi probleempiirkonnaks. Kõnealuste kategooriate eesti keele jaoks mõeldud omandamiseksperimendid on välja töötatud rahvusvahelise projekti COST A33 raames. Reeli Torn-Leesik ja Sirli Parm (TÜ) tutvustasid eesti lapsekeeles esinevaid kvantoreid *kõik, ükski, mõni, palju* ja *iga*. Eesmärgiks oli vaadata, milliseid kvantoreid lapsed moodustavad poolteise ning viie ja poole aasta vanuses, missugune on laste kasutatavate kvantorite seos sisendkeelega ja millises tähendusfunktsioonis kvantorid lapsekeeles esinevad.

TIINA HALLIK, KRISTA KERGE,
MARGIT LANGEMETS,
HELLE METSLANG,
RENATE PAJUSALU,
JOSEP SOLER, KADRI VIDER

WIEDEMANNI KEELEAUHINNA KEELEPÄEV

Wiedemanni keeleauhinna keelepäev toimus Väike-Maarjas sel aastal 30. aprillil. Et kohaliku muuseumi õdus klassituba kõikidele keelehuvilistele ettearvatult kitsaks oleks jäänud, kuulati ettekandeid rahvamajas.

Keelepäevale lisas pidulikkust Eduard Leppiku laureaadmärgi kättemine tema lesele Aino Leppikule, kes selle kohe Väike-Maarja muuseumile edasi andis. Eduard Leppikust oli ka Keili Pohlaku (juhendaja õpetaja Jaana Puksa) ettekanne, milles leidis kajastamist möödunud aastal manalateele siirdunud keele-, kooli- ja kultuurimehe töörohke elu. Ettekande taustaks oli muuseum välja pannud näituse Eduard Leppiku rikkalikust loomingust.

Krista Kerge (TLÜ) ettekande teema oli „Keeletu üksindus ja kooselu”. Esineja lähtus vaimuruumi mõistest, mida täidetakse ja kasutatakse keelte – nii emakeele kui ka võrkeelte – vahendu-

sel. Käsitlemist leidsid võrkeeleõppe ja lõiminguprobleemid, meedia eetilisus ja JOKK-ideoloogia. K. Kerge tõdes, et Euroopa keelekeskkonda – millesse kuulub ka eesti keel koos selle kasutajatega – tuleb hoida niisama suure hoolega, nagu maailm hoiab oma loodust ja muud elukeskkonda.

Jaan Kaplinski rääkis ettekandes „Kui soomeugrilik on eesti keel?” sõnapaaridest (*kila-kola, kopsud-maksad, tühi-tähi, simmel-sammel* jt). Leidnud neile paralleele nii soome-ugri keeltest kui ka kaugemalt (mh vene keelest, nt *зису-лебеду*), arvas esineja, et niisugust tüüpi vanu sõnapaare võiks tänapäevases keelelises suhtluses senisest enam kasutada: öelda *pagaritoodete* asemel *leivad-saiad*, *aedviljade* asemel *kapsad-kartulid* jne. J. Kaplinski tõdes, et vanades soomeugrilikes sõnapaarides on väärtusi, mis keskmise euroopa standardiga kokku ei sobi, ning kutsus

üles – Nietzschele ja Heideggerile viidates – mõtisklema ka selliste sõnade ja sõnaühendite tähenduse üle nagu *ilmsi, ilmub, tuleb ilmale, jääb ilma, on ilma*.

Keelepäeva peattekandeks oli Wiedemanni keeleauhinna 2009. aasta laureaadi, Ohio Ülikooli professori Ilse Lehiste esinemine teemal „Nimetavalisi liitumisi Wiedemannil ja tänapäeval”. I. Lehiste oli leidnud Wiedemanni eestisaksa sõnaraamatust 259 kindlasti nimetavalise esikomponendiga liitsõna, millest ainult ligi sada esines 1999. aasta ÕS-is. Nimetavaliste liitsõnade kadumist seletas professor kultuuri ja sõnaraamatu sõnavaliku muutumisega (Wiedemann nimetab näiteks 16 liiki hõõvleid, ÕS ainult ühte; sama lugu on mitmesuguste seppade ja teiste meistritega). Huvitavad olid põiked etnograafia ja folkloori maailma (*külmkäpp, külmking, mesikäpp, kontjalg, kontmees, kööpjalg, kriimsilm, vesisilm, nahksarv*) ja *kartuli* eesti keelde tuleku

selgitus. I. Lehiste osutas ka Wiedemanni enda võimalikule sõnaloomingule ning esitas 2003. aasta slängisõnaraamatust kaheksa nimetavalise liitumise näidet (neist kaks esimest ka ÕS-is): *kantpea, lehtsaba; kakslehm, nuhkvara, nahkmees, nahktagi, rullnokk, tigupost*. Kui kolm viimast on tänapäeva keeles suhteliselt tavalised, siis arvutikasutajate fantaasiat ja inglisesõltuvust osutavad *kakslehm* 'tarkvaraportaali *Tucows* Internetis' ja *nuhkvara* 'tarkvara, mis kasutaja teadmata kogub tema kohta andmeid ning saadab neid andmeid tarkvara levitajale või muule isikule, kellel on tarkvara levitajaga asjakohane kokkulepe' (ingl *spyware*).

Keelepäeva lõpul istutas Ilse Lehiste oma tamme Viivi Maanso ja Haldur Öimu tammede kõrvale.

JÜRI VALGE

PÕHJAMAADE ARVUTILINGVISTIKA KONVERENTS NODALIDA-2009

14.–16. mail 2009 toimus Odenses Lõuna-Taani ülikoolis arvult juba seitsmeteistkümnnes Põhjamaade arvutilingvistika konverents NODALIDA-2009. Põhikonverents kestis kaks päeva ning selle jooksul peeti kaheksateist põhiettekannet, üheksa lühiettekannet, viis demoettekannet ja kümme stendiettekannet. Populaarseimaks teemaks konverentsil osutus arvutisemantika, palju ettekandeid peeti ka keelekorpuste koostamisest ja märgendamisest ning automaatselt morfoloogilisest ja süntaktilisest analüüsist. Üllatuslikult polnud ühtegi ettekannet kõnetehnoloogiast, suulise kõne analüüsist või töötlemisest ega suhtlussüsteemidest.

Ainsaks Eesti esindajaks oli põhikonverentsil Tartu Ülikooli arvutiteaduse instituudi doktorant Mark Fišel,

kelle ühisettekannet prof Joakim Nivreaga (Uppsala Ülikool) käsitles statistilistel sõltuvustel põhineva süntaksianalüsaatori temaatikat.

Ettekannete aluseks olevad materjalid on elektrooniliselt publitseeritud Tartu Ülikooli raamatukogu digitaalses repositooriumis aadressil <http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/4117>

Konverentsi kutsutud esinejad olid Ralf Steinberger (Euroopa Komisjoni uurimiskeskus ISPR) ja Jean Carletta (Edinburghi Ülikool). Esimene rääkis projekti OPTIMA („Open Source Text Information Mining and Analysis”) raames loodud või loodavatest meediamonitoringu vahenditest (<http://press.jrc.it/NewsExplorer>), mis klassifitseerivad ja rühmitavad 22 keeles (ka eesti keeles) avaldatavaid uudiseid. Jälgides inter-

netis uudiseid, rühmitab see süsteem need artiklid teemade kaupa, koostab iga teema kohta lühikese probleemituvustuse ja annab viidad originaalartiklitele, kus seda teemat on käsitletud.

Jean Carletta rääkis koosolekute läbiviimist abistavatest tehnilistest lahendustest. Selliste abivahendite eesmärgiks on esiteks muuta videokoosolekud mugavamaks, võimaldades koosolekul virtuaalselt osalevatel töötajatel paremini koosoleku käiku jälgida, ning teiseks hõlbustada koosolekute arhiveerimist ning koosolekuarhiivist info otsimist.

Konverentsi esimene päev oli temaatiliste õpikodade päralt. Nendes käsitleti keeleressursside jagamise ja haldamise infrastruktuuri loomise probleeme, multimodaalset kommunikatsiooni, *Wordnet*-tüüpi tesaurusi ja laiemalt leksikaalsemantilisi keeleressursse, (konstruktsioonigrammatika mõistes) konstruktsioonide tuvastamist ja rakendamist loomuliku keele töötluses ning robustset automaatset süntaksi-

analüüsi kitsenduste grammatika formalismi abil.

Õpikodades pidasid ettekandeid ka Eesti arvutilingvistid: keeleressursside õpikojas andis Krista Liin ülevaate eesti keeletehnoloogia hetkeseisust, konstruktsioonide õpikojas oli Kadri Muischneki ja Heete Sakhai ettekanne konstruktsioonide automaatse tuvastamise ja nende produktiivsuse mõõtmise võimalustest ning kitsenduste grammatika õpikojas Kaili Müürisepa ja Liina Lindströmi ettekanne eesti murdekorpuse automaatsest süntaktilisest analüüsist.

Koos konverentsiga toimus ka Põhja-Euroopa Keeletehnoloogia Ühingu NEALT (*Northern European Association for Language Technology*) aasta koosolek. Ühingu publikatsioonide peatoimetajana jätkab Tartu Ülikooli keeletehnoloogia professor Mare Koit.

Järgmine NODALIDA toimub 2011. aastal Riias.

KADRI MUISCHNEK

„JÄRGE OODATES...”

22. mail 2009. aastal toimus Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis professor Eduard Laugaste 100. sünniaastapäevale pühendatud konverents „Järge oodates...”. Korraldajad olid TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule osakond, Akadeemiline Rahvaluule Selts (ARS), Õpetatud Eesti Selts (ÕES), TÜ ajaloo muuseum, kultuuriteooria tippkeskus ning Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakond.

Avasõnaga esines Ülo Valk, kes tõdes, et E. Laugaste folkloorihuvi avaldus juba noorukieas, kui ta Tõrva Gümnaasiumi õpilasena alustas vanavara kogumist. M. J. Eisen saatis talle selle eest tänutäheks oma raamatu „Raha-augu jutud”, kuhu kirjutas pühendusena sisse „Järge oodates...”. Eiseni pühendusest oli võetud ka juube-

likonverentsi pealkiri. Ülo Valk rõhutas, et ülikoolis oli Laugaste prof Walter Andersoni silmapaistvamaid õpilasi.

Kersti Taali ettekanne „Noor Eduard Laugaste teadusseltside lummuses” käsitles põhjalikult teadusseltside tegevust XX sajandi esimestel kümnenditel ja E. Laugaste osa neis.

Tartu Ülikooli seadused võimaldasid paljude teadusseltside teket ja toimimist, nii et peaaegu igal erialal oli oma akadeemiline selts. Näiteks 1934. aastal tegutses 25 akadeemilist teadusseltsi. Neist vanim oli 1838. aastal asutatud ÕES, mille algselt edumeelne teadlaskond oli veel XX sajandi algul valdavalt saksakeelne ja -meelne ja seltsi tegevuses osales vähe üliõpilasi. (Alles 1928. aastal mindi asjaajamises

üle eesti keelele.) 1925. aastal asutatud ARS-is oli teiste seltsidega võrreldes üliõpilaste osalus kõige suurem. 1938. aastal muudeti seoses Teaduste Akadeemia (TA) asutamiselega seltside rahastamissüsteemi. Raha hakati eraldama TÜ asemel valdavalt TA-st. Muutunud olud, ühiskondlikud pinged ja tekkinud ruumiprobleemid vähendasid seltside arvu. Ka Teine maailmasõda ja sõjajärgne olukord ei soosinud seltside tegevust, enamik neist likvideeriti.

Laugaste astus ÕES-i 1929. aastal. Samal aastal astusid sinna ka Richard Viidalepp, August Annist, Alo Raun jt tuntud kultuuritegelased. 1939. aastal sai ta seltsi tegevliikmeks. (1936. aastal oli otsustatud, et tegevliikmeteks võivad olla ainult ülikooli õppejõud.) Laugaste kuulus ÕES-i kuni selle sulgemiseni 1950. aastal, tema ettekanne Faehlmanni osast eesti folkloristikas oli üks seltsi kolmest viimasest ettekandest. Eesti Kirjanduse Seltsis (EKS) oli Laugaste üks rahvalaulude antoloogia koostajaid. Teadaolevalt oli ta ka mitme seltsi laekur.

Risto Järv pidas ettekande teemal „Tudengipärimus ja eepilised seadused”. Laugaste on oma 1986. aasta rahvalauleõpikus tutvustanud Axel Olriku rahvajuttude eepilisi seadusi. R. Järv uuris, kas need eepilised seadused kehtivad ka tänapäeval. Analüüsinud 2004–2008 kogutud üliõpilaspärimuse jutuvara, tõi R. Järv tekstinäiteid, kommenteerides seaduspärasusi, mida lugudes iseäranis sageli leida: *vastandite seadus* (üliõpilane on valdavalt positiivne tegelane, kuid õppejõudu nähakse negatiivses valguses); *ainsa peategelase seadus* (tudengi seisukohalt räägitud lugudes tekib tihti küsimus, kes on tegelik peategelane); *tegevuse lihtsuse seadus* (sarnaselt vanemaagse rahvajutuga tarbetuid detaile ei esine); *lõpu seadus* (pajatusesarnastel lugudel on oma väljakujunenud lõpp). Varasema jutuainesega võrreldes pole nii oluline *kolmarvuseadus*, mis võib olla tingitud asjaolust, et enamik kogutud lugudest olid vähem kinnistunud vormi-

ga pajatused. Kokkuvõtteks võib öelda, et Laugaste vahendatud Olriku eepilised seadused on pärimuses ajakohased ka praegu.

Madis Arukask nimetas oma ettekannet „Suhtumine regilaulu – lorast kultuseni” esseeks. Kui Jakob Hurt alustas rahvaluule kogumiskampaaniat, ei olnud regilaul sugugi nii populaarne kui praegu. Paljude lauljate jaoks tähendas see mõttetut lora. Kuigi XX sajandi teiseks pooleks oli vanadest lauludest ehk kõige olulisem juba teada, on praeguseks ajaks regilaul mõnes ringkonnas omandanud salapärase kultusliku oreoli, nagu oleks see osa muistsest salateadmistest. Sellist suhtumist on kultiveerinud näiteks Aleksander Sünteri regilauluteemalised raadiosaated. Praegu on regilaul muutunud võib-olla ainsaks Eestis tekkinud subkultuuriks (vrd *skinhead* või *emo*), mille märksõnaks on massikultuurile vastandumine. Arukask leidis, et regilaulu võibki vaadelda kolmest aspektist: regilaul kui traditsioon, kaasaegne rituaal ja teaduslik uurimisobjekt. Kui kaks esimest aspekti võimaldavad regilaulu kui objekti arengut, siis teaduslik lähenemine vajab vaid objekti olemasolu, olles nii eelnevaid aspekte sillastav kui ka seiskav distsipliin.

Ingrid Rüütel uuris püsivat ja muutuvat Kihnu pulmatraditsioonis Laugaste 1954. aasta õppefilmi ja 2008. aastal esineja enda jäädvustatud filmi põhjal. Kui 1954. aastal oli traditsioon veel elav, siis 2008. aasta pulm oli juba teadlikult rekonstrueeritud. Rüütli sõnul kestis elav traditsioon 1970. aastateni, hiljem muutus kohalikuks meediasündmuseks. Ka näiteks 2008. aasta pulm peeti „üheotsapulmana”, s.t ilma pruudi viimiseta isakodust mehe koju, sest tegelikus elus elas paar juba koos. Pulmas esitati käsikirjalistest abimaterjalidest valitud laule. Peaaegu kõik laulud ja rituaalid olid lühemad. Näiteks kestis veimede jagamine varasema kahe tunni asemel 15–20 minutit. Samal ajal olid esindatud olulised tra-

ditsioonilised tegevused: noorikule uju pähe panemine kirikuõues ja selle mahavõtmine mehe kodus, nooriku tants peiupoisi ja peiuga, noorikuviina joomine jne. Rüütel tõi välja tähelepänekuid 1954. aasta filmi kohta: mõned niigi vähestest lauludest oli paigutatud valedesse kohtadesse, tantsuks mängiti kunstmuusikat.

Konverentsi lõpus vaadati katkendeid kahest Laugaste õppefilmist: „Kihnu saare pulmakombestik” (1954) ja

„Salu talus” (1963). Ürituse peakorraldaja Tiiu Jaago sõnas, et Laugaste õppejõuks olemise plussiks tulebki lugeda suurt hulka tema loodud õppevahendeid, mis ehk iseloomustab TÜ rahvaluule osakonda ja selle suundumusi praeguse ajani välja.

Rein Saukas tutvustas väikest juubelinäitust TÜ ajaloo muuseumi valge saali rõdul.

INGE ANNOM

OMAELOOLISUSEST EESTI KULTUURILOOS

27.–28. mail toimus Tallinna Ülikoolis omaeluloolisi aspekte käsitlev konverents „Oma+elu+kirjutuse lummuses. Omaeluloolisus eesti kultuuriloos”, mille korraldasid Tallinna Ülikooli võrdleva kirjandusteaduse dotsent Leena Kurvet-Käosaar ja Eesti Kirjandusmuuseumi teadur Rutt Hinrikus.

Kahe päeva jooksul võis kuulata nii filosoofilisi mõtisklusi minakirjutuse analüüsimise kohta, põnevaid sissevaateid mitme autori kirjutamisviisidesse kui ka erinevate distsipliinide omaeluloolisuse käsitlusi.

Ehkki mitmel puhul arutleti erinevate mõistete, nagu omaeluloolisus ja autobiograafilisus või memuaristika ja autobiograafia, kattuvuste ning erinevuste üle, ei olnud konverentsi ega ettekannete eesmärk anda nendele küsimustele üheseid vastuseid. Pigem tõi konverents kokku erinevate valdkondade esindajad, et ühiselt välja joonistada omaeluloolise ainese kasutamise ja avaldamise võimalusi nii proosa- kui ka luuletekstides, teatris ning rahvaluules. Konverentsi avas Märt Väljataga mõtisklus minajutustuse (aja)loo ja kasutamise üle eesti ning Lääne-Euroopa kirjanduses. Esineja märkis, et talle teadaolevalt on esimeseks minavormis jutustuseks, milles puudub minavormis jutustatu fiktsionaalsusele viitav sissejuhatav osa, Eduard Vilde 1888. aastal

ilmunud „Rõugearmid”. Samuti juhtis Väljataga tähelepanu asjaolule, et kuigi tänapäeva lugejad peaksid teadma, et minavormis jutustajad ei kattu sugugi autoriga, ilmneb siiski juhtumeid, mida võib nimetada n-ö orki langemiseks, ehk teisisõnu olukordi, kus fiktsionaalset teksti loetakse ajaloolise tõe pähe.

Rutt Hinrikuse ajalooline sissevaade püüdis tabada Eesti omaeluloolise kirjutuse algeid, pöördudes tagasi arhiivis säilinud käsikirjaliste talupojaautobiograafiateni, mille varaseimad näited on pärit XVIII sajandi hernhuutlikust traditsioonist. On huvitav teada, et esimesed eestlastest mälestuste kirjutajad vahendavad peale enda kogetu ka eelneva põlve mälupilte, ehitades nii silla teoorjuses esivanematest kuni vabade talupoegade ja esimese põlvkonna haritlasteni välja. Trükitud memuaristika alguseks peab Hinrikus 1920. aastaid ning alusepanijateks August Kitzbergi, Anton Jürgensteini, Lilli Suburgi, Marta Leppa ning Karl August Hindreyd.

Teoreetilist ja filosoofilist laadi mõtlemisainet pakkus Aare Pilve ettekanne minajutustuste olemusest ning piiridest, juhtides tähelepanu asjaolule, et narratiivsus ei pruugi minakirjutuse puhul olla eesmärgiks, nii nagu ei loo identiteeti mitte narratiivsus, vaid pigem teatud unikaalne enesesidusus. Madis Kõivule toetudes nentis Pilv, et

kui memuaarides pannakse kirja seda, mida juba mäletatakse, siis Kõivu „Studia memoriae” sarjas toimub meenutamine (mälestuste mälestusest läbitungimine) kirjutamise käigus.

Süvenenud sissevaateid erinevate autorite loomingusse ja kirjutamisvalikutesse pakkusid mitmed ettekanded. Leena Kurvet-Käosaar käsitles Käbi Laretei omaelulookirjutuslikke tekste, näidates, et ehkki eksisteerib pagulaste tüüpiline minamudel (paguluse-eelne terviklik mina *vs* selle hilisem lagunemine), siis Laretei tekstidest sellist vastandust ei leia. Pigem on tegemist teelolemise paradigmatiga, kus mina on pidevas muutumises.

Maarja Hollo ettekanne keskendus sümbolile kui omaeluloolisele elemendile Bernard Kangro loomingus. Kangro omaelulooliste juurtega sümbolite algimpulsiks nimetas Hollo konkreetsetest looduspiltidest tõukunud meeolusid ja kujutlusi, mida võib sümbolitena tõlgendada ka kui autori eksililitunde teisenemise tähiseid.

Eve Annuki käsitus tõestas Ilmi Kolla loomingule toetudes, kuidas autobiograafiline aines ei ilmne mitte ainult proosatekstides, vaid ka luules. Ja ehkki luulet on autobiograafia kontekstis vähe kasutatud, võib ka päevik olla kirjutatud luulevormis, nagu näiteks Tõnu Önnepalu „Kevad ja suvi ja”.

Janika Kronberg rääkis kirjanik Karl Rumori ja kodanik Karl Asti omaksvõetud ning edaspidi teadlikult kujundatud peergyntlikkusest.

Aija Sakova ettekanne püüdis mõtiskleda Ene Mihkelsoni kirjanikukäsitluse üle, toetudes sealjuures autori enda aastate eest kirjutatud kirjanuskriitikale. Lisaks sellele pakkus arutlusainet küsimus, miks lugejad ülepea tajuvad mingeid tekste autobiograafilisematena kui teisi.

Ilukirjanduslikele tekstidele toetuva ülevaate omaeluloolistest lapsepõlvemustritest andis Ave Mattheuse ettekanne, mis vaatles, kuidas on lapsepõlvemälestustes kajastatud erinevaid

traumaatilisi sündmusi ja kuidas on mälestuste kirjapanemise ajend, aeg, poliitiline olukord ning sihtgrupp tekste mõjutanud.

Esimese konverentsipäeva lõpetanud Jan Kausi mõtisklus pakkus aga enamjaolt väljastpoolt sisse vaatavatele ettekannetele meeldivat vaheldust ning teistsugust vaatenurka. Kaus püstitas küsimuse, kuivõrd oluline on mõõta tekstide, sh ka mälutekstide ausust ehk autobiograafilisust ning kas poleks mõttekam küsida tekstide tähenduslikkuse või ilu järele, näiteks seda, kui oskuslikult on autor suutnud edasi anda oma elu ja ümbritseva seoseid.

Baltisakslaste mälestusi vaatles Maris Saagpaki ettekanne. Saagpakk käsitles ümberasumiseelseid mälestusi, mis on kirja pandud pärast sõda Saksa maal, ning tõdes, et autorite suhe oma kodumaaga on postkoloniaalne nii ajalisest kui ka füüsilisest aspektist. On huvitav teada, et baltisakslaste mälestustes domineerib valdavalt meie-, aga mitte mina-vorm.

1920.–1930. aastatel kogutud 1905. aasta sündmusi puudutavaid mälestusi ja nende praegusi uurimis- ja kasutamisevõimalusi käsitles Tiiu Jaago ettekanne. Jaago tõstatas terve rea metodoloogilisi küsimusi: kuidas ja kuivõrd on võrreldavad suuliselt kogutud intervjuud, mida kasutavad eeskätt folkloristid, ning kirjutatud elulood.

Elulugudest moraaligeograafia seisukohalt rääkis Anu Printsman. Maastikel ja kohtadel on mälestustes sageli väga keskne roll ning paikade tähendused kujunevad inimese enda, teiste ja keskkonna omavahelises suhtes.

Kaks konverentsiettekannet oli pühendatud teatrile. Piret Kruuspere arutlus keskendus Merle Karusoo eluloo- ehk mäluteatrile. Elulooteatris on oluline näitleja roll tunnistajana, kes peaks tegelast ilmutama, mitte aga pakkuma interpretatsioone.

Katre Väli rääkis luule ja luuletajate elu lavastamisest ning püüdis avada tagamaid, kuidas ja millistel eesmärki-

del on erinevate luuletajate tekste lavastustesse valitud. Nii on tema sõnul sageli luule ülesanne illustreerida murrangulisi hetki eluloos, luule toimib kui sisemonoloog või kommentaar teisest maailmast.

Andreas Kalkuni ja Janika Orase ettekanded pakkusid sissevaateid rahvaluuleainesesse ning selle uurimisse omaeluloolisuse seisukohast. Kalkun tõi esile, et ehkki ajalooliselt on folkloristikas rõhutatud pärimuse anonüümset ja kollektiivset loomust, on mitme setu naislauliku puhul siiski põhjust

rääkida autobiograafilisusest, seda eriti improvisatsiooniliste laulude puhul.

Orase kolme maanaist puudutav arhiividokumentide käsitus tõstatas küsimusi selle kohta, kas ja kuidas väljendavad traditsioonilised ning naiste endi loodud poeetilised tekstid naiste individuaalset kogemust ning milline võiks olla nende naiste oma elust rääkimise loomulik viis.

AIJA SAKOVA

LÜHIKROONIKA

- 25.–26. septembril toimus Tartus konverents „Rahvusvahelised keeled eurolingvistika ja interlingvistika kontekstis”, mille korraldasid Tartu Ülikooli slaavi filoloogia õppetool, Rahvusvaheline Interlingvistika Assotsiatsioon ja Eesti Interlingvistika Selts. Konverentsil osalesid teadlased Eestist, Itaaliast, Leedust, Luksemburgist, Saksamaalt, Šveitsist ja Venemaalt. Eestiga ja soome-ugri keeltega oli seotud mitu ettekannet. Aleksandr Dulitšenko rääkis ühiskeele probleemist euro- ja interlingvistika kontekstis. Andreas Künzli (Basel) uurimus käsitles oksidantaali looja Edgar von Wahli suguvõsa. Enn Ernits analüüsis Udmurtias loodud soome-ugri plaankeelesprojekti budinos. Ülo Lumiste ja Leo Võhandu andsid ülevaate kolmest Eestis loodud tehiskeelest ja nende loojatest, eriti Jakob Linzbachist. Eluloolisi andmeid lisas pojatütar Tiina Linzbach. Teisel konverentsipäeval loodi Jakob Linzbachi Selts. Ilmus mahukas konverentsikogumik „Interlinguistica Tartuensis IX”, samuti Tartu Esperanto Seltsi almanahh „Cejano. Rukkilill 5”. Auhinna *Academicus Ariste* interlingvistika vallas said Aloyzas Gudavičius (Šiauliai) ja Aleksandr Melnikov (Rostov Doni

ääres) ning keelerahu alal Brian R. Moon (Luksemburg).

- 1. oktoobril kaitses Eneken Laanes Tartu Ülikoolis doktoriväitekirja „Lepitamatud dialoogid: subjekt ja mälu nõukogudejärgses eesti romaanis”. Töö juhendajad olid Tiina Kirss ja Jüri Talvet, oponendid Cornelius Hasselblatt ja Thomas Salumets.

- 6. oktoobril pidas Piret Kruuspere Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teadusseminaril ettekande „Eesti teater 20. sajandil”, mille taustaks oli UTKK uurimisteema „Eesti kultuur 20. sajandil” raames valmiv eesti teatrikunsti suundumuste peatükk.

- 6. oktoobril toimus Tartu linna haridusosakonna saalis folkloristide teisipäevaseminar „Jutuvestmine koolis”. Guntis Pakalns kõneles lugudejutustamisest koolis Läti kogemuse põhjal. Sellest, miks on luguderääkimine tänapäeval oluline, rääkis Piret Päär.

- 15. oktoobril peeti Tallinnas Teaduste Akadeemia majas president Lennart Mere 80. sünniaastapäevale pühendatud seminari „Hõbevalge teekond: pärast Pytheast ja Lennart Merd”. Esinesid Urmas Sutrop (EKI), Andre Costopoulos (Kanada, McGilli Ülikool), Richard Villems (Eesti Biokes-

kus), Siim Veski (TTÜ Geoloogia Instituut), Mare Kõiva (Eesti Kirjandusmuuseum) ja Jürgen Mittelstrass (Saksamaa, Konstanzi Ülikool).

- 15. oktoobril korraldasid Lõuna-Eesti Armeenia Rahvusühing, EV Kultuuriministerium, Tartu Ülikool ja Tartu linnavalitsuse kultuuriosakond armeenia kirjakeele rajajale Hatšatur Abovjanile pühendatud konverentsi, kus räägiti nii ta elust ja tegevusest ning kirjanduslikust pärandist kui ka TÜ vilistlaste rollist ja mõjust Vene impeeriumile. Konverentsil esinesid Kristjan Haller, Armeenia Vabariigi suursaadik Ašot Galoian, Aadu Must, Lõuna-Eesti Armeenia Rahvusühingu esimees Rafik Grigorjan, Eesti Armeenia Püha Gregoriuse Apostliku Kiriku diakon Armen Andranikjan ja Eesti Armeenia Noorte Liidu juhatuse liige Hovhannes Halajan.

- 21. oktoobril pidas Johannes Aaviku Selts Gustav Adolfi Gümnaasiumi ajaloomuuseumis kõnekoosolekut. Avasõnavõtt oli Helgi Vihmalt. Ettekandega esines Helmi Neetar, kes kõneles F. J. Wiedemanni eesti-saksa sõnaraamatust.

- 26. oktoobril peeti Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teadusseminari, kus ettekandega „Lõpmatuse idee ja kolmainsuse dogma: taust, seosed, kujunemine” esines Rein Undusk.

- 27.–28. oktoobrini toimus Tartu Ülikoolis kümnes Põhjamaade kakskeelsust käsitlev rahvusvaheline konverents, mille põhiteemad olid mitmekeelsus ja identiteet, teise keele omandamine, mitmekeelne haridus, keelepoliitika ning tõlkimine. Eestis toimus konverents esimest korda. Kahe päeva jooksul peeti 46 ettekannet, esinejaid oli 13 riigist. Plenaarettekannetega esinesid Jyrki Kalliokoski (Helsingi Ülikool), Peeter Torop (Tartu Ülikool) ning Tatjana Tšernigovskaja (Peterburi Riiklik Ülikool).

- 28. oktoobril Tartus toimunud ÕES-i kõnekoosolekul esines Dorothee Goeze ettekandega „*Baltica* Marburgi

Herderi-Instituudi kogudes”. Marburgis asub suurim arhiiv Saksamaal, mis tegeleb *baltica*’ga.

- 29.–30. oktoobrini toimus Kirjandusmuuseumis rahvusvaheline raamatuloo konverents „Eesti- ja võõrkeelne trükis Eesti- ja Liivimaal 1801–1917 / Estnisch- und fremdsprachige Druckschriften in Est- und Livland 1801–1917”. Esinesid saksa ja eesti teadlased Tiiu Aarma, Dorothee Goeze, Tiiu Reimo, Ülo Matjus, Toivo Meikar, Vello Paatsi, Erki Tammiksaar jt.

- 30.–31. oktoobrini korraldas Võru Instituut koostöös Tartu Ülikooliga Võrus rahvusvahelise konverentsi „Väikesed keeled mitmekeelses ühiskonnas”. Esinejaid oli Eestist, Soomest, Udmurtiast, Norrast ja Saksamaalt. Väikeste keelte ja mitmekeelse ühiskonna temaatikat vaadeldi põhiliselt sotsiolingvistika, grammatika, keelekorralduse ja keelepoliitika vaatenurgast, käsitleti ka keelevähemuste identiteedi küsimusi, väikeste keelte kohalolekut ja toimimist meediaväljas. Konverents juhatas sisse võru keele nädala, mille ettevõtmised toimusid 30. oktoobrist 6. novembrini vanal Võrumaal.

- 30. oktoobrist 1. novembrini toimus Tallinna Ülikoolis rahvusvaheline konverents „Eessõnad ja arvustused kui sotsiaal- ja humanitaarteaduste lävepakud”. Konverentsil võeti luubi alla eessõnad ja arvustused omaette täieõiguslike tekstidena, mis suhestuvad kultuuriga semantilise pidevuse või katkestuse kaudu just nimelt tänu oma piiril asetsevale iseloomule. Jättes kõrvale kirjanduslikud tekstid, laiendati analüüsihaaret distsipliinide- ja kultuuridevahelisel suunal, nagu antropoloogia, sotsioloogia ja ajalugu. Üks peakülalisi oli Kevin Dwyer (Kairo Ameerika Ülikool). Osalejaid oli Eestist, Soomest, Prantsusmaalt, Itaaliast, Saksamaalt, Põhja-Aafrikast jm. Konverentsi korraldasid Tallinna Ülikooli Germaani-Romaani Keelte ja Kultuuride Instituut ning Eesti Humanitaarinstituut.